

Tractatus De// Beneficiis// Amplissimus,// Et Doctissimus

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 2. Quod pure fiat collatio, non conditionaliter, nec alternatiuè, nec
copulatiuè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

116 Circa illud autem, quod ibi ait, quod pro accessu ad examinandos testes commemorantes in aliis locis, non possit aliquid accipere, nisi esset pauper, videtur quod absolute posset recipere moderatas expensas, si expedit, cum extra suum domicilium proficisci ad illos examinandos, (& non committere examen, nec cogere testes, ut ad se veniant) iuxta declarationem S. Congregationis Concilij in vna Castri Durantis, quæ sic ait: *Episcopus potest, sed non cogitur concedere lueras dimissorias ordinario inferiori, pro examinandis testibus in executione dispensationis matrimonialis, potest autem cogere testes, ut ad se veniant, arg. c. statutum. §. insuper de rescip. in 6.*

117 Præterea, & circa illud de transumpto videtur, quod sit intelligendum de transumpto ultra instrumentum dispensationis, pro quo instrumento dandum cum literis originalibus, seu bulla dispensationis, aut earum transumpto, nihil potest delegatus accipere, &c.

118 Præterea prouiso & beneficij fieri debet non precibus obsequiis, aliave humana gratia, cap. ordinationes, l. 1. c. 1. & cap. Moyses, & q. 1. Corraf. 4. p. c. 1. numero 2. & 3.

119 Vbi docet & collationem precibus ex carnali affectu precedentibus obsequiis, aliaque humana gratia factam simoniacam esse ex glof. verb. nullum, in cap. tuam de etate & qualitate, cui communis ibi concordat teste Nauarr. statim citando, & glof. in dicto cap. ordinationes, verb. vel precibus, Ripa in cap. cum M. Ferrar. de constitut. numer. 30. & seq. Rebuff. in praxi. tit. quib. modis beneficia acquirant, numero 7. & 8. Sarnen. in reg. de triennali, quest. 12. vers. cum igitur reg. Syluest. numero 16. & Armilla num. 11. verb. simonia, & vide Flam. Parisium de resignatione benef. libro 14. q. 7. §. casu.

120 Sed in hoc tenendum est cum Innoc. in d. c. tuam, quem ibi sequitur Abb. n. 3. & cum Caiet. 2. 2. quest. 100. art. 5. & in sum. verb. simonia, §. notab. Victoria in relectione de simonia, a. n. 30. usque ad 37. Soto de iustit. & iure, libro 9. quest. 7. artic. 3. ad 3. Nauarr. in man. ca. 23. numero 101. vers. 10. quod, Ludouicus Lopez instr. conscient. 1. tom. cap. 304. Man. Rodriguez in sum. 2. tom. cap. 59. a. numero 7. Vega 2. par. sum. cap. 101. casu 36. & 37. Valentia 3. tom. 2. 2. disput. 6. quest. 19. pun. 3. vers. 4. sequitur, & P. Ledefma in sum. 2. par. tractat. 12. circa 40. conclusionem, Tolet. libro 5. cap. 84. numero 3. Lessio lib. 2. c. 35. dub. 29. & Suarez de relig. tract. 3. lib. 4. c. 37. ad 40.

121 Tandem collatio & beneficij, sine diminutione fieri debet, capit. vnico, vt Ecclesiastica beneficia, sine diminutione conferantur, & ibi Dd. Rebuff. in requisi. ad collationem bonam, numero sexto, Corraf. 1. par. cap. 2. in fin. & 4. par. cap. 1. numero 4. Ioan. Nicol. Gimon. in Enchiridio beneficiorum, tit. 2. cap. 3. numer. 70. Guillel. Bened. in repe. cap. Raimuntius, verb. si absque liberis, 2. de fideicom. substitutione, a. numero 32. Mascard. de probatio. conclus. 313. a. num. 5. Flam. Paris. de resignatione benef. libro 8. q. 9. n. 32. & vide d. cap. seq. a. num. 30.

122 Et an Episcopus & possit statuere, seu ordinare, quod fructus beneficiorum vacantium primi anni applicentur fabricæ alicuius Ecclesiæ, vel mensæ Episcopali, seu capitulari, vide d. c. vicum, & ibi glof. nam ultimam, & Doct. & alios relatos sup. 2. p. cap. 1. num. 93.

123 Et de materia & simonia late videntur 1. quest. 1. & 1. quest. 3. & vide de simonia, & ibi Dd. Hostiens. in sum. Redoanus, & Ioann. Carrara in tract. de simonia.

2. Tom.

& nouissime Bart. Vgolin. od. tract. & Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 14. & de confiden. Rebuff. in praxi. tit. de simonia in resignatione, Iul. Clarus lib. 5. §. simonia, Bernar. Diaz in praxi. criminali, cap. 91. & ibi Salzedo, Naua. in man. c. 23. ex n. 99. & in rep. c. si de simonia, & in consiliis tit. de simonia, Mascard. de probatio. conclus. 1310. cum 2. seq. Ioan. Gutier. canonica. quest. lib. 1. c. 9. & c. 29. & lib. 2. c. 23. Meno. de presump. lib. 5. presump. 8. & D. Ioan. Vela de penis delictorum, c. 32. Tuschus a. conclus. 249. ad 254. litera S. & ex Theologis D. Thom. 2. 2. quest. 100. & ibi Caiet. & opusc. tom. 2. tract. 9. de simonia, & in sum. verb. simonia, Victoria in relectione de simonia, l. 1. & 2. Soto de iustitia & iure, lib. 9. quest. 5. cum seqq. P. Nauarra de restitutione libro 2. cap. 2. a. numero 365. usque ad fin. Arag. d. 9. 100. per totam, Valent. 3. to. 22. disput. 6. quest. 16. Rosella Angel. tab. 1. Syluest. Arm. & alij sum. verb. simonia, & Summa Corona, 3. par. tract. de simonia, Iacob de Graffis in decision. aureis casuum conscientia, lib. 2. cap. 96. 97. & 98. Candelabrum aureum in appendice, capitula primo. Ludouicus Lopez instr. conscientia, 1. tom. cap. 302. Manuel Rodriguez in sum. 2. tom. a. capit. 55. usque ad 66. Vega 2. par. sum. cap. 101. & P. Ledefma in sum. 2. par. tract. 12. Tolet. lib. 5. ex cap. 84. ad 93. Lessius lib. 2. cap. 35. Suarez latissime, 1. tom. de religio. tract. 3. lib. 4.

CAP. II.

Quod pure fiat collatio, non conditionaliter, nec alternatiue, nec copulatiue.

SUMMARIUM.

Requiritur, quod pure fiat collatio non conditionaliter nec alternatiue. n. 1. nam c. 2. de electione in 6. habet locum in collatione seu prouisione, n. 2.

In presentatione non procedit ille tex. sed presentatio, non solum alternatiua, sed etiam conditionalis, incerta dubia, & obscura procedet, dummodo infra tempus dat um ad presentandum purificetur, & c. si venit purificanda per habentem instituire, statim dicitur purificata, & c. n. 3.

Predicta doctrina non procedit in conditione, quæ inest de iure, puta si vacat beneficiu sub qua ab ordinario, etiam ignorante mortem, seu vacationem collatio fieri potest, numero 4. & etiam electio, numero 5. & 6. Quamuis in electione contrarium teneat gloss. & alij, numero 7. Quorum opinio procedet in conditionibus de futuro, quamuis tacite insint, numero 8. & in conditione de preterito, aut de presenti, quæ tamen non inest, quæ vitiat electionem, quamuis non collationem, quæ solum vitabitur ex conditione suspensiva, n. 9.

Improbatur sententia Cuchi dicentis, quod ille conditiones electionem non vitabunt, videlicet eligo, si iuramentum solitum præstiterit, vel si prius beneficium dimiserit, vel in Ecclesia resederit, modo expriman- tur, sicut insunt actu, & c. n. 10.

Approbatum responsum Ripa electionem factam sub illa conditione, si placuerit summo Pontifici, irritam fieri, quamuis contra eum teneat Cuthus, num. 11.

Non valeret collatio parochialis, sic facta, confero tibi infra annum te feceris ad sacerdotium promoueri, valeret tamen si diceretur dummodo infra annum te

M

facias ad sacerdotium promoveri, n. 12. & n. 13. adducitur resolutio Rote.

Licet expressio eorum, quae tacite insunt, non vitiat collationem, nec inducit simoniam, & sic in collatione beneficii possunt exprimi onera, seu obligationes illi annexae, n. 14. Et ita pactio facta inter resignantem, & resignatarium, ut ipse resignans posset exigere fructus ante resignationem decursos, & inexactos, non est confidentiaria, nec simoniaca, c. numero 15. Tamen id procedit secundum citatos, ubi exprimuntur eo modo quo insunt, alias secus, numero 16. Sicut etiam quando fit expressio eius, quod non inest, vel oneris non annexi, etiam pignus est simonia, numero 17.

Illud quod de iure inest, non potest deduci in pactum ad inducendam specialem obligationem, quae est fortior, & excusandam contradictionem, nec obligatio antidotalis, n. 18.

Non potest deduci in pactum ad tollendas differentias seu lites illud, in quo versantur opinioniones, seu praesensiones partium diversae, quamvis verior sit opinio de eo, quod in pactum deducitur, n. 19. Et sit accipiedum est, quod ait Flam. Parisius, c. 6. nu. 20. & ita posset procedere quaedam decisio Rote sup. relata, n. 21.

Tenet collatio parochialis ab ordinario facta habenti aliam sub conditione, si primam resignaverit, seu dimittat secundum Abb. quia ista conditio tacite inerat de iure, n. 22. & n. 23. ponitur resolutio Rota, & secus esset si conditio tacite non inesset, ut quia primum non erat vacaturum ipso iure, n. 24. Quamvis pensio bene posset reservari per legatum, vel Episcopum sub conditione, ut cum primam habuerit beneficium, censeatur cassata, n. 25.

Sed non posset quis dare clerico beneficium cum conditione, quod illud ei dimittatur, seu resignet libere, cum dederit ei aliud pinguius, imo esset simonia, n. 26.

Ista sententia Abbatis est accipienda, quando collatio secundae parochialis fit, non cum conditione suspensiva dimittendi primam, sed cum modo, & pacto, quod dimittat, seu resignet primam, n. 27 & 28.

An ordinarius possit in collatione alicuius beneficii exigere iuramentum à collatario de non resignando illud cum pensione, nec in favorem alicuius, sed libere, c. n. 29. & Nauarr. & alij tenent negative, quia beneficia sunt conferenda sine diminutione, & committitur simonia, nam in huiusmodi collatione interuenit coditio, modus, vel pactum, quod iure non inest, numero 30.

Ista resolutio videtur habere difficultatem, ex eo enim non conferitur beneficium cum diminutione, n. 32. & istud de simonia procederet, cum non exigeretur iuramentum ante collationem, sed collatio fieret cum conditione, modo, vel pacto, quod praestaret postmodum illud, secus ubi ante collationem exigeretur, n. 33. & 34. sicut si exigeretur ante collationem iuramentum de residendo, seu de dimittendo primum incompatibile, aut quod non accipit illud cum intentione dimittendi, vel de seruandis statutis, etiam quando non est consuetudo illud praestandi, c. a. n. 35.

Distinguitur in praedicto dubio, quod aut collatio fit cum conditione, modo seu pacto praestandi postea dictum iuramentum, & tunc est simoniaca, & nulla, n. 39. Aut ante collationem exigitur d. iuramentum, & tunc collatio non videtur simoniaca, nec ex actio iuramenti illicita, n. 40. Nisi forte ille à quo exigitur, habeat ius ad beneficium, n. 41. Quod tamen non videtur militare in parochialibus, quae prouidentur in concursu, c. n. 42. nec videtur istud iuramentum inualidum contra

Flam. Parisium, n. 43.

An iuramentum de non petendo relaxationem sit validum, c. remissum, n. 44.

An quando Episcopus vult conferre parochialem alicui oppositori habenti aliam, seu eligere, & nominare eum ad illam, posset ei dicere, quod prius resignet parochialem quam habet, n. 45. Resoluitur, licet non videtur adesse simonia, si libere, & sine ullo pacto, & conditione fiat resignatio, tamen non posse, si is est constitutus in sacris, nec habet aliunde, unde sustentari possit, & maxime si est ordinatus ad titulum primae, n. 46. Si tamen faceret resignationem cum conditione, quod Episcopus ei conferret secundam, esset simonia, n. 47. & similiter si resignatio fieret saluo iure, c. n. 48.

Collatio copulatiue fieri non debet, ne duo in eodem beneficio intulenter, aut beneficii diuisio fiat, n. 49.

A Papa ex suprema plenaeque quam habet in beneficiis potestate, collatio fieri potest sub conditione, etiam de futuro, & quae non inest, alternatiue, copulatiue, & ad tempus, n. 50.

Est etiam aliud requisitum, quod pure fiat collatio, non conditionaliter, nec alternatiue, c. 2. de electis, n. 6. Quod habet locum etiam in collatione, seu prouisione, gl. ibi, verb. incerta, Domin. n. 9. Franchus 4. & alij ibidem, Lapis allegatione 6. n. 9. Selua de beneficiis, 3. par. quest. 20. n. 3. & 5. Rebus. in concordatis in forma mandati, verb. inmodatus existit, vers. notandum, & in repetit. c. 2. de concess. praebend. 3. notab. & Corra. de beneficiis, 4. par. 1. n. 4. & 5. & Agor instit. mor. al. 2. p. lib. 6. c. 26. g. 2. 3. & 6.

In praesentatione tamen non procedit ille tex. sed praesentatio, non solum alternatiue, sed etiam conditionalis incerta, dubia, & obscura procedet, dummodo infra tempus datum ad praesentandum conditio purificetur, incertitudo, dubietas, & obscuritas certificetur, & si conditio vel incertitudo venit purificanda, vel certificanda per habentem instituire, statim dicitur purificata, & certa praesentatio, vt arg. clem. plures. §. fin. de iure patron. cum Dom. in d. cap. 2. sub numero 4. docet Lamber. de iure patron. 2. par. 2. libro quest. 3. art. 5. n. 5. & art. 9. contra Rochum, verb. honoris, quest. 8. num. 29 (dicens contra Domin. ibi, id procedere etiam in patrono Ecclesiastico, dummodo non praesentet plures, nisi vnū, de quo sup. 5. par. ca. ult. circa si. num. 217.) Rebus. d. verb. inmodatus, ad fin.

Sed praedicta doctrina limitatur, vt non procedat in conditione, quae inest de iure, puta si vacat beneficium, sub qua ab ordinario, etiam ignorante mortem seu vacationem collatio fieri potest, glo. in d. c. 2. & ibi Domin. num. 10. Franchus 4. & alij Monachus in cap. si nbi absenti, de praeben. in 6. a. num. 5. & ibi Probus a. nu. 19. Rota decis. 36. de praeben. alias 172. in antiquis, Lapis d. allegat. 6. n. 2. & ibi Mandos. Felinus c. cum contingat, de officio deleg. nu. 17. Ripa libro 1. respons. 16. Rebus. d. verb. inmodatus, Corra. 1. par. cap. 7. n. 7. & 4. par. cap. 1. n. 5. & cap. 3. n. 24. Gimoni. in ebur. beneficiis, 2. cap. 3. numer. 48. Mohed. decis. 30. de praeben. Mandos. reg. 30. quest. 1. & Couarr. lib. 3. var. c. 16. n. 2. Agor d. quest. 3. Rota in vna Virdunen. canonicatus, 6. Martij. 1595. supra adducta. par. 5. cap. 3. numero 43.

Sed & corra. d. cap. 3. numer. 24. verius existimat non esse in hoc constituendam differentiam inter collationem, & electionem, sed sicuti collationem,

ita etiam electionem factam sub conditione, si vacat, aut simili, non vitari, & idem esse in aliis quibuscunque conditionibus, quæ ad præsens, aut præteritum tempus referuntur, ut *eligo si possum, eligo T nisi vivit, aut si legitime natus est*, adiectiones enim istæ non suspendunt actum, nec faciunt illum conditionalem, l. 3. ff. de legat. 1. l. aliquando. ff. de conditio. & demonstrat. 110.

Quod etiam tenet Lamber. 2. par. 2. lib. quest. 3. ar.

9. n. 2, qui ait, quod si conditio est, quæ insit in electione, tenet electio cum d. conditione, & idem Cuchus in institutio. maior. lib. 4. tit. 1. n. 216. & Man. Rodriguez regul. quest. 2. to. 7. §. 1. ar. 3.

Quamvis in electione t contrarium teneant gl. in d. cap. 2. verb. incerta, & Archidia. Domin. num. 10. 11. Frachus nu. 5. & alij ibidem. Decius in reg. actus legitimi. ff. de regul. iuris, numero 14. Rebut. d. verb. inmodum, vers. intellige, & Couarr. d. lib. 3. variat. cap. 16. n. 2. nempe non valere electionem factam sub conditione, si vacat, & simil. & in ea nihil adici posse, quod sonet in conditionem, etiam de præsentis, vel de præterito.

8. Quorum t opinionem probat Corralius dict. c. 3. numero 24. in conditionibus de futuro, quamvis tacite insint, veluti eligo Titium, si maior pars cap. consentiat, aut si electus infra tempus legitimum se fecerit consecrari, & ratio est, nam tunc istæ conditiones videntur exprimi suspensivæ, & faciunt actum conditionalem, & sic non exprimuntur eo modo, quo insunt, non enim insunt suspensivæ ad l. si uia relictum. §. illi si voluerit. ff. de legat. 1. Monachus in d. cap. 2. n. 7.

Et eorum opinio, etiam t vera est in conditione de præterito aut de præsentis, quæ tamen non ineft, nam ista vitabit electionem, Monachus ibi, num. 5. & 6. contra quamvis non collationem, quæ solum vitabitur. ex conditione suspensiva, qualis non est conditio de præsentis, aut de præterito. l. cum ad præsens. ff. si certum petat. & sic debet accipi, Corralius d. n. 24.

10. Vnde conuincitur, quod t ait Cuchus ubi supra, n. 220. quod illæ conditiones electionem non vitabunt, videlicet eligo si iuramentum solitum præstiterit, vel si prius beneficium dimiserit, vel in Ecclesia residerit, modo exprimantur sicuti insunt actui, nam per ista verba, conditiones istæ non exprimuntur, sicuti insunt, sed suspensivæ, & tunc exprimerentur sicuti insunt, quando diceretur, modo iuramentum solitum præstet, &c.

11. Apparetque bene respondisse Ripam lib. 2. responsorum, cap. 32. electionem factam sub illa conditione, si placuerit summo Pontifici, irritam fore, quia licet inquit in omni electione intelligatur voluntas summi Pontificis reservata, conditio tamen ista ineft resolutivæ, & contra eligentium voluntatem, ac expressa est suspensivæ, & iuxta eligentium voluntatem, quamvis contra eum teneat Cuchus ubi supra n. 221. dicens distinctione Ripæ se non percipi, ut probari mereatur, quem sequitur Manu. Rodriguez dict. ar. 3. ad fi.

12. Vnde idem t erit in collatione, & sic non valeret collatio parochialis, sic facta, confesso tibi, si infra annum te feceris ad sacerdotium promoueri, &c. Nam licet de iure insit, quod promotus ad parochialem teneatur infra annum ad sacerdotium promoueri, ut in cap. licet canon. de election. in 6. Tamen id non ineft suspensivæ, & conditionaliter, ut exprimitur per illam conditionem, valeret tamen si diceretur, dummo-

2. Tom.

do infra annum te facias ad sacerdotium promoueri, seu cum conditione, quod infra annum te facias ad sacerdotium promoueri, tunc enim exprimitur eo modo quo ineft.

Iuxta t quæ erit accipienda resolutio in causa Calagurritana beneficij de Nauarrete 30. Ianuar. 1587. coram D. Blancheto, ubi fuit resolutum, Receptionem, & collationem factam domino Licentiatu Sanctio Gonzalez fuisse legitimas, clarum est enim, quod in electione vota conditionalia non admittuntur, cap. 2. de electione in 6. Ex quo ius eligendi mansit penes eos, qui pure voterunt, c. cum Vintonien. & c. dudum de electione, ubi Innocen. & Abbas. Pet. de Baisio in directorio electionum, par. l. c. 11. quare cum ipse habeat quatuor vota pura, & absque aliqua conditione, in consequentiam eius electio sustinetur, nec obstat, quod de iure quilibet teneatur residere in suo beneficio, quia de iure non ineft, ut collatio fiat sub hac conditione, sed si non residerat, procedatur contra ipsum, vel ad subtrahendum fructuum, vel privationem beneficij, prout longitudo absentie suadet. Præterea, & consuetudinem residendi, & aliam iurandi non probari, cum ex probatione D. Sanctij reddatur debilius probatio Capituli, &c.

Et licet verum t sit, & receptum expressionem eorum, quæ tacite insunt, non vitare collationem, nec inducere simoniam, & sic in collatione beneficij posse exprimi onera, seu obligationes illi annexas, c. significasti. de elect. ubi gloss. verb. conditione, Abb. num. 6. & Decius 37. Felin. in cap. ad Audientiam. 2. de rescript. a numero 8. ubi alias glossas refert, Bellam. de permutat. beneficior. 2. par. 9. 3. Cofinas in pragmatica sanctione, titu. de collatio. §. sequuntur qualificationes, verb. voluerit, & verb. alio, S. lva de benefic. 2. par. quest. 20. numero 2. & 3. Caputaquen. decis. 132. par. 1. Nauarr. in man. capit. 23. sub numer. 100. vers. 2. quod, & consil. 1. ut Ecclesiastica beneficia, num. 2. & consil. 3. n. 4. & consil. 37. ad 1. quest. de simonia, & consil. 18. n. 5. de poenitent. & remissio. Redoa de simonia, 2. par. cap. 21. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 14. q. 6. numer. 1. & 9. 7. a numero 22. Vgolin. de simon. tab. 1. c. 11. & Cofin. Philiar. de offi. Sacerdotis 2. par. lib. 6. cap. 10. Agor 2. par. libro 7. cap. 27. quest. 6. & Suarez de relig. tract. 3. libro 4. ca. 39. a num. 9. & 16. Rota in decis. Farin. 137. nu. 1.

Et ita t pactio facta inter resignantem & resignatarium, ut ipse resignans possit exigere fructus beneficij resignati ante resignationem decursos, & inexactos, non est confidentialia, nec simoniaca, quia pactio continens id quod ius commune, non est simoniaca, nec confidentialis, Flam. Parisi. de confiden. q. 45. dicens, ita fuisse resolutum in Cusentina confidentie, 4. Febru. 1591. coram D. Orano, posita per Farin. dec. 102. n. 12. & idem esse dicit si paciscerentur, quod resignans posset exigere fructus, usque ad diem præstiti consensus, iuxta tradita per eum de resignat. benef. l. 1. q. 12. de quo sup. 2. par. c. 1. a n. 15. Tamen illud t procedit secundum citatos, ubi exprimuntur eo modo, quo insunt, alias secus, Achilles dec. 343. seu 4. de simonia, Puteus 234. lib. 3. & in vna Hispanen. Caurien. permutationis, 10. Mar. 1597. coram D. Gipsio fuit dictum, quod quando in beneficialibus apponitur pactum alio modo expressum, quam de iure ineft, pactum est simoniacum, &c. Sicut t etiam quando fit expressio eius, quod non ineft, vel oneris non annexi, etiam pij est simonia Cofin. d. verb. alio, Puteus dec. 396. lib. 3. & Caputaquen. 241. p. 3. de quo tamen vide d. decisionem Farin. 137.

Vnde inferitur illud, quod t de iure ineft, non pos-

M 2

se deduci in pactum, ad inducendam specialem obligationem, quæ est fortior, & excusanda contra-dictionem, Feder. de permuta. benef. q. 39. Gambarus in c. unico de rerum permutat. in 6. ad fi. n. 150. & eiq. & vide Petrum de Perusio eod. tractat. de permutatio-ne benef. p. 3. quæ ultim. numer. 68. & sic etiam non licet antidotalem obligationem deducere in pactum, quod nouam obligationem, seu robur adiciat, Couarruu. libro 1. variar. c. 10. num. 4. & Suarez d. lib. 4. cap. 45. a num. 9.

19 Secundo inferitur, non posse t̄ deduci in pactum ad tollendas differentias, seu lites, aut controuersias illud, in quo versantur opiniones, seu prætensiones partium diuersæ, quamuis verior sit opinio de eo, quod in pactum deducitur, vt si inter resignantes, seu permutantes fiat pactum, quod fructus debeant lucrari à tali tempore, &c. Nam esto insit de iure, id quod deducitur in pactum secundum veram opinionem, tamen alio modo exprimitur, quam inest, nempe ita vt alter non possit aliud prætere, seu 20 item mouere, &c. Et t̄ sic quod ait Flam. Paris. d. q. 45. accipiendum est, quando simpliciter in pactum deducitur, tanquam quod inest de iure, non quando ad tollendas differentias, lites, & controuersias, & omnem difficultatem, &c.

21 Et ita etiam t̄ posset procedere illa decisio Calagurritana sup. relata, n. 13. iuxta id quod in ea ad finem dicitur, quod consuetudo residendi non erat certa, & plana, &c.

22 Tercio ex prædictis t̄ inferit Abb. in d. c. signifi-
cat. n. 6 cum Collectario ibi tenere collationem paro-
chialis ab ordinario factam habenti aliam sub con-
ditione, si primam resignauerit, seu dimittat, quia i-
sta conditio tacite inerat de iure, ex c. de multa. de
preben. sequitur Cosmas d. verb. voluerit, Paulinus de
offic. & potestate Cap. sede vacante, 1. quæst. 2. p. num. 8.
Selua sup. Rebut. in praxi, tit. requisita ad collationem
bonam, num. 3. Redoa. sup. num. 7. Hieron. Gabr. consil.
193. libr. primus, Mascard. de probatio. conclus. 313. nume-
ro 3.

23 Et in vna Taurinen. commendæ 10. Febr. 1595.
domini dixerunt: Non ob stare quod prouiso, de qua ibi,
sit condicionalis, & simoniaca, quia conditio de dimittenda
priori commendâ, si de nouo prouideatur, illi inest de
iure ex forma stabilimentorum, & ideo non vniat gra-
tiam, d. cap. significasti. de electione, Caput aquen. 243.
par. 3. &c.

24 Vnde secus t̄ esset si conditio tacite non inesset,
vt quia primum beneficium non esset vacaturum i-
pso iure, Cosmas, & Selua ibi.

25 Quamuis pensio t̄ bene posset referuari per Le-
gatum, vel Episcopum sub conditione, vt cum pri-
mum habuerit beneficium, censeatur cassa, hoc est
constitui posset pensio, donec beneficium habuerit,
quia assignatio huiusmodi pensionis non est condi-
tionalis, sed ad tempus, Gambarus de offic. legat. lib.
6. ex n. 175.

26 Sed non posset t̄ quis dare clerico beneficium cū
conditione, quod illud ei dimittat, seu resignet libe-
re, cum dederit ei aliud pinguius beneficium, imo
esset simonia, quia ista conditio tacite non inest, licet
contra teneat Corduba in summ. casu 30. quem se-
quuntur Lud. Lopez instruct. consilien. 1. 10. c. 307. ad fi.
Man. Rodrig. in sum. 2. 10. c. 60. n. 4. & Vega, 2. p. c. 101.
casu 61.

27 At ista illatio t̄ Abbatis eget explicatione, nam
patitur difficultatem ex eo, quod dixi, numer. 12. non
valere collationem parochialis factam sub conditio-

ne, si infra annum se fecerit ad sacerdotium promoueri,
quia licet id de iure insit, tamen non inest per mo-
dum conditionis suspensivæ, vt exprimitur per illam
conditionem, quod etiam militat in proposito, quæ-
uis enim insit de iure, quod affectus secundum paro-
chialem cum effectu teneatur resignare, seu dimitte-
re primam, cum vacet ipso iure per affectum
secundæ, non tamen inest, quod ante collationem, &
affectum secundæ, debeat dimittere primam, &
per illam conditionem cum sit de futuro videtur su-
spendi collatio in euentum, quo resignet, seu dimittat
primam.

Quare dicendum est dictam t̄ illationem esse ac-
cipiendam, quando dicta collatio secundæ parochia-
lis fit non cum conditione suspensivâ dimittendi pri-
mam, sed cum modo, & pacto, quod dimittat, seu re-
signet primam, & ita bene intelligunt Vgolin d. c. 11.
num. 4. Nam dicit, quod habenti beneficium curatum,
si aliud conferatur hac pactione, vt relinquat prius,
hæc pactio licita erit, nec simonia committetur, &
Cosmas Philiar. sup. qui ait, quod si Episcopus bene-
ficium conferre debens, quod obligat ad residentiam,
conuenit cum petente illud, quod resideat, vel aliud
beneficium incompatible, quod habet, resignet, &
eo promittente ei beneficium confert, nulla est si-
monia, quia est expressio eorum, quæ tacite insunt, &
facere tenetur.

Quarto, ex prædictis t̄ inferitur ad decisionem il-
lius dubij, quod agit Naua. d. consil. 1. vi Ecclesiastica be-
neficia, an ordinarius possit in collatione alicuius be-
neficii exigere iuramentum à collatario, de non re-
signando illud cum pensione, nec in fauorem a-
licuius, sed libere, &c. prout in Archiepiscopi opa-
tu Toletano fieri dicitur in prouisione parochia-
lium.

In quo Nauarr. ibi respondet t̄ negatiue, tum quia 30
beneficia sine diminutione sunt conferenda, dicto ca.
unico, vi Ecclesiastica beneficia, & conferens bene-
ficium cum huiusmodi oneribus videtur cōferre cum
diminutione, tum quia Episcopus non potest facere
huiusmodi pacta cum eo cui collaturus est bene-
ficium, arg. cap. quam pio, prima quæstio, secundo cap. fin.
de pactis. Secundo ait, quod non auderet exculare
conferentem, nec collatarium à simonia, quia negari
non potest interuenire in huiusmodi collatione cō-
ditionem modum, vel pactum, quod iure non inest
actui conferendi, vel recipiendi beneficium. Se-
quitur t̄ Flamin. Paris. de confiden. quæstio. 52. di-
cens, quod licet huiusmodi collatio facta ab ordina-
rio recipiendo dictum iuramentum non est confi-
dentialis, quia non comprehenditur in constitutio-
nibus Pij IV. & V. de confiden. huiusmodi tamen con-
ditio appositâ in collatione per ordinarium est illi-
cita, quia beneficia sunt conferenda sine diminutio-
ne, & redolet simoniam, nam in huiusmodi colla-
tione inrueunt conditio, vel modus, qui iure non
inest. Sequitur etiam Vgolinus d. tabula 1. de simon. c.
3. §. 3. num. 2. ait etiam Flaminus ibi, cum Nauarro
huiusmodi iuramentum non esse validum, & posse eo
non obstante resignare, cui voluerit, & cum pensio-
ne, nam iuramentum non debet esse impedimentum
maioris boni.

Sed hæc resolutio t̄ Nauarri videtur habere difficul-
tatem, nam quantum ad primum, quod ait illam exa-
ctionem iuramenti non esse licitam, quia beneficia
sunt conferenda sine diminutione, ex reg. d. c. vnici,
ista regula non videtur hic intrare, ex eo enim non
confertur beneficium cum diminutio ne

33 Quoad secundum fvero, quod ait committi simoniam isto casu, quia negari non potest intervenire in huiusmodi collatione conditionem, modum, vel pactum quod iure non inest, istud procederet, cum non exigeretur iuramentum ante collationem, sed collatio fieret cum conditione, modo, vel pacto, quod præstaret postmodum illud iuramentum, ut in principio, & ibi gl. & c. *Artaldus* 8. q. 3. Art. ubi collator ante collationem diceret, ego volo tibi conferre hoc beneficium, sed præsta prius iuramentum de non resignando illud cum pensione, &c. non videtur posse dici intervenire in collatione conditionem, modum, vel pactum, nec ex tali iuramento ante collationem præstato, quia alias collator non vult conferre, dici potest induci simoniam, cum illud iuramentum non sit de præstando, vel faciendi aliquid in utilitatem, & commodum ipsius collatoris, vel alterius directæ, quo casu esset simonia, c. *Italia* 8. q. 3. facit quod tradit Tho. Sanchez de *matrim.* lib. 1. disp. 39. n. 4.

35 Sicut si exigeretur ante collationem iuramentum de residendo, seu de dimittendo primum incompatibile, ut in casu Cosmæ Philarchi, de quo *sup.* n. 28. aut quod non accipit illud beneficium cum intentione dimittendi, ut exigitur Romæ in beneficiis residentie tempore examinis, vel de servandis statutis, etiam quando non est consuetudo illud præstandi, non diceretur ex hoc committi simoniam. Quamvis tamen Franchus in capitulo 1. de *iur. in 6. n. 1.* post Archidiaconum & Ioann. Andr. ibi dicat ante electionem iurare servare statuta, & consuetudines Ecclesiæ, esse simoniacum, nisi tale iuramentum exigeretur à superiore, ut per glossam in *dist. principio*. Quod tamen videtur verum, & d. glossa est intelligenda de iuramento in utilitatem eligentium, iuxta tex. in quo fundatur in *dist. capitulo Italia*, facit gloss. 2. in *dicto principio*, & quod tradit Abbas cum Innocent. in cap. cum

36 *M. de constituto*, numero 25. Et tamen quod ordinarii possunt exigere dictum iuramentum de non resignando beneficium in fauorem, &c. ab iis qui ad beneficium promouentur, tenet Aſor in *instituto*, moralibus 1. par. libro 11. cap. 5. ad fi. & 2. par. libro 6. cap. 9. quasi 9.

39 Vnde in prædicto dubio videtur distinguendum, quod aut collatio fit cum conditione, modo, seu pacto præstandi postea dictum iuramentum, & tunc est simoniaca, & nulla ex d. c. *quam pio*. 1. q. 2. *dist. cap. Artaldus* 8. q. 3. cap. si de pactis, cap. ius nos de *simon.* cum aliis, & *dictis* cap. *precedenti*, & facit quod tradit Nau.

40 *confi.* 37. de *simon.* numero 14. Aut ante collationem exigitur dictum iuramentum, ut dixi, & tunc collatio non videtur simoniaca ex dictis, nec exactio iuramenti illicita, quia iuramentum illud non est de re illicita, & contra bonos mores. Nisi forte ille à quo exigitur, habeat ius ad beneficium, ut quia esset ad illud præsentatus, vel haberet literas in forma dignum, &c. nam tunc videretur sibi fieri iniuria exigendo ab eo tale iuramentum, ad quod non tenebatur. Quod tamen non videtur militare in parochialibus, quæ prouidentur in concursu, iuxta formam Concilij, etiam si ille à quo exigeretur tale iuramentum, esset dignior repertus in concursu, quia non videtur habere ius ad parochialem simpliciter, sed ex suppositione, quod ordinarius velit conferre, seu eligere, ut dictum est *sup.* 5. parte cap. 7. anumer. 83.

41 quo exigitur, habeat ius ad beneficium, ut quia esset ad illud præsentatus, vel haberet literas in forma dignum, &c. nam tunc videretur sibi fieri iniuria exigendo ab eo tale iuramentum, ad quod non tenebatur. Quod tamen non videtur militare in parochialibus, quæ prouidentur in concursu, iuxta formam Concilij, etiam si ille à quo exigeretur tale iuramentum, esset dignior repertus in concursu, quia non videtur habere ius ad parochialem simpliciter, sed ex suppositione, quod ordinarius velit conferre, seu eligere, ut dictum est *sup.* 5. parte cap. 7. anumer. 83.

43 Nec videtur istud iuramentum inualidum, ut ait Flam. quia ut dixi, non est de obiecto illicito, sed potius licito & honesto, & ob bonum finem, nempe ut

2. Tom.

Ecclesiæ habeant meliores ministros, nec contrarium inquit Nauarrus, quia solum ait, quod iuramentum de non petendo relaxationem ab illo iuramento non est validum, nec est seruandum saltem quando occurreret casus, in quo seruatum esset maiori bono impedimentum, & quod si vellet renuntiare in manibus Papæ cum pensione, potest in ipsa supplicatione narrare iuramentum, & causam aliquam honestam, & sic obtinebit petendum. De tamen iuramentum de non petendo relaxationem sit validum, &c. vide Felin. in cap. *constitut.* de *rescript.* a. num. 9. & 13. & 14. Afflict. *decis.* 220. num. 11. parisiensis *conf.* 96. n. 93. lib. 1. Paz in *praxi* 2. to. 2. *præiudic.* nu. 38. & Sotum de *iustitia & iure*, libro 8. q. 1. art. 9. & *decis.* Farin. 78. n. 2. & *addit.* ibi, & Suarez de *releg. tract.* 6. libro 2. cap. 11. nu. 6.

Quinto ex prædictis infertur ad aliud dubium, an quando Episcopus vult conferre parochialem alicui oppositori, & concurrenti habenti aliam parochialem seu eligere, & nominare eum ad illam quæ vacat in mense apostolico, seu alias est reseruata, possit ei dicere, quod prius resignet, & dimittat parochialem, quam habet, ne forte eam resignet cum pensione, vel ne vacet sub reseruacione.

In quo dicendum est, licet non videatur ad esse simonia, si libere, & sine vilo pacto, & conditione fiat resignatio, tamen non posse, si is est constitutus in sacris, nec habet aliunde, unde sustentari possit, nam tunc non habet secundam parochialem, & maxime si est ordinatus ad titulum primæ, ex decreto Concilij *ses.* 21. de *reformatione*. cap. 2. & *constitutione* 58. Pij V. de qua *supra* 2. p. cap. 5. a numero 198. Si tamen faceret resignationem cum conditione, quod Episcopus ei conferret secundam, seu ad illam nominaret, esset simonia. Et tamen si resignatio fieret saluo iure, prout in hoc Episcopatu aliquando fieri intellexi, id est, quod si non assequeretur secundam, reuenteretur ad primam resignatam, nam resignatio debet esse libera, & sine vilo pacto, modo, vel conditione, alias est simoniaca, & nulla, ut dicitur infra 11. par. c. 3. a n. 145.

Similiter etiam collatio copulatiue fieri non debet, ne duo in eodem beneficio intulenter, aut beneficij diuisio fiat contra Concilium Turonen. c. *maioribus*. c. *vacante*, & c. *dilecto* de *præben.* Felin. c. 2. de *appellatio*. sub n. 5. Selua 3. par. q. 20. n. 5. Lamber. 2. p. 2. lib. 9. 3. art. 6. n. 2. & Corral. 4. p. c. 1. n. 4. & Aſor. d. lib. 6. c. 26. quasi 6.

A Papa tamen ex suprema plenaque, quam habet in beneficiis potestate. c. 2. de *præben.* in 6. & *clēm.* 1. v. *lite pendente*, collatio fieri potest sub conditione, etiam de futuro, & quæ non inest, alternativæ, copulatiue, & ad tempus, c. *pastoralis*, 7. q. 1. cap. *veniens*. de *filij presbyterorum*, Franch. *dist.* c. 2. de *elect.* in 6. num. 4. Felin. *ubi proxime*, Selua d. q. 20. numero 2. & 5. Rebus in *praxi* 11. *requisita* ad collationem bonam, numero 14. Corral. *dist.* c. 1. numero 5. & Nauarr. in c. *si quando* de *rescript.* *præiudic.* 2. & Aſor. d. c. 26. q. 1. & c. *preced.* q. 1.

CAP. III.

Quod non sit surreptitia prouisio.

SUMMARIA.

Requiritur, quod collatio non sit surreptitia, alias non

M 3